

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

CNOTA i NIECNOTA

O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Niemal równocześnie z wyrazem CNOTA powstał jego zaprzeczony odpowiednik: NIECNOTA, który dawniej miał inne znaczenie niż obecnie. Na początku XVI w. wyraz NIECNOTA oznaczał przede wszystkim 'brak obyczajności, rozwiązłość, skłonność do występków', dopiero później sam 'występek' lub 'grzech', a wreszcie tego, kto się ową rozwiązłością cechuje i dopuszcza się grzechów i niecznych występków, czyli NIECNOTĘ lub zdrobniale NIECNOTKĘ. W dawnych wiekach NIECNOTA był to 'człowiek niemoralny'. Z czasem jednak nasz osąd moralny – zrazu surowy – snadź złagodniał znacznie, tak że obecnie NIECNOTA to już tylko żartobliwe lub pobłażliwe określenie nicponia, urwisa, łobuziaka. Trzeba pamiętać, że CNOTA i NIECNOTA – bardzo podobnie zbudowane – mają różne formy dopełniacza liczby mnogiej. Poprawnie powiemy i napiszemy: CNOTA – CNOTY – CNÓT, ale NIECNOTA – NIECNOTY – NIECNOT (bez wymiany o:ó).